

✉ arattha97@hotmail.com

อรรฐา รังผึ้ง, พิมพ์ภา เตชะกมลสุข และ อนงค์ แสงจันทร์ทิพย์

สำนักกระบาดวิทยาได้จัดเก็บข้อมูลรายงานการบาดเจ็บจากโรงพยาบาลเครือข่ายเฝ้าระวังการบาดเจ็บระดับชาติ 28 แห่ง ซึ่งเป็นโรงพยาบาลประจำจังหวัดกระจายในทุกภาคของประเทศและเก็บข้อมูลผู้บาดเจ็บรุนแรงตามสาเหตุการบาดเจ็บ โดยผู้บาดเจ็บรุนแรงหมายถึง ผู้บาดเจ็บเสียชีวิตก่อนถึงโรงพยาบาลหรือผู้บาดเจ็บที่เข้ารับการรักษา ณ ห้องอุบัติเหตุฉุกเฉินของโรงพยาบาลแล้วรับไว้สังเกตอาการ/รับไว้รักษาในโรงพยาบาล รวมทั้งเสียชีวิตที่ห้องอุบัติเหตุฉุกเฉินหรือหอผู้ป่วยของโรงพยาบาล ซึ่งในปี พ.ศ. 2552 พบผู้บาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุทุกสาเหตุ จำนวนทั้งสิ้น 151,397 ราย ในจำนวนนี้เสียชีวิต 6,928 ราย อัตราป่วยตายร้อยละ 4.65 อัตราส่วนเพศหญิงต่อเพศชาย เท่ากับ 1 : 2.5

ในปี พ.ศ. 2552 มีรายงานผู้บาดเจ็บรุนแรงอายุน้อยกว่า 20 ปีจากสาเหตุภายนอกทุกสาเหตุรวม 43,734 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.8 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สูงที่สุดของทุกกลุ่มอายุ เสียชีวิต 1,236 ราย คิดเป็นอัตราป่วยตายร้อยละ 2.8 ในการวิเคราะห์ครั้งนี้จึงได้เลือกกลุ่มตัวอย่างผู้ที่ยอายุน้อยกว่า 20 ปี เพื่อพิจารณาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการบาดเจ็บ พบว่า สาเหตุการบาดเจ็บส่วนใหญ่มาจากการจราจรทางบก (ร้อยละ 48.6) รองลงมา คือ พลัดตกหกล้ม และสัมผัสแรงกลวัตถุสิ่งของ ส่วนสาเหตุการเสียชีวิตส่วนใหญ่มาจากอุบัติเหตุขนส่ง รองลงมา คือ ถูกทำร้าย และตกน้ำจมน้ำ (ตารางที่ 1) จังหวัดที่มีรายงานผู้บาดเจ็บรุนแรงสูงสุด คือ จังหวัดระยอง รองลงมา คือ นครราชสีมา และอุบลราชธานี (ร้อยละ 4.3, 3.3 และ 3.1 ตามลำดับ)

อุบัติเหตุจากรถทางบก

สำหรับจังหวัดที่มีรายงานเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 20 ปี บาดเจ็บรุนแรงที่เกิดจากอุบัติเหตุจากรถทางบกสูงสุด คือ จังหวัดอุดรธานี รองลงมา คือ อุบลราชธานี และนครราชสีมา ส่วนจังหวัดที่เด็กและเยาวชนฯ เสียชีวิตจากอุบัติเหตุจากรถทางบกสูงสุด คือ นครราชสีมา (ร้อยละ 5.2) รองลงมา คือ ขอนแก่น และอุบลราชธานี (ร้อยละ 5.1 และ 4.1) อัตราส่วนเพศหญิงต่อชาย เท่ากับ 1:1.9 ช่วงเวลาที่เสียชีวิตมากที่สุดอยู่ในช่วงเวลา 16.00-18.00 น. ร้อยละ 17.39 ส่วนใหญ่เกิดเหตุในวันเสาร์-อาทิตย์ (ร้อยละ 19.4 และ 19.1) โดยพบการบาดเจ็บมากที่สุด ในเดือนเมษายน รองลงมาคือ มีนาคมและมกราคม ยังพบว่า มีการ

เสียชีวิตสูงสุด ในเดือนเมษายน รองลงมา คือ มิถุนายนและมีนาคม ประเภทผู้บาดเจ็บเป็นผู้ขับขี่และผู้โดยสาร (ร้อยละ 62 และ 32) รถจักรยานยนต์ เป็นพาหนะที่มีสัดส่วนสูงสุดในผู้ขับขี่ รองลงมา คือ จักรยานสามล้อและรถปิกอัพ ส่วนผู้โดยสารพบการบาดเจ็บจากรถจักรยานยนต์สูงสุด รองลงมา คือ รถปิกอัพและจักรยานสามล้อ รถจักรยานยนต์จึงเป็นพาหนะที่เกี่ยวข้องกับการบาดเจ็บทางถนนของเด็กสูงสุดทั้งเป็นผู้ขับขี่และผู้โดยสาร ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ที่เป็นเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 20 ปีและพาหนะที่เป็นคู่กรณี

ผู้ขับขี่ที่อายุต่ำกว่า 20 ปี ที่บาดเจ็บรุนแรงส่วนใหญ่เกิดจากการขับขี่รถจักรยานยนต์แล้วชนกับยานพาหนะชนิดต่าง ๆ (โดยพบเด็กอายุ 8 ปี เป็นต้นไป)โดยขับขี่รถจักรยานยนต์ชนกับรถชนิดต่าง ๆ ร้อยละ 68.5 รองลงมา คือ ตกจากพาหนะและพาหนะระเบิดไฟไหม้ (ร้อยละ 29.2 และ 0.9 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาชนิดของยานพาหนะคู่กรณีพบว่า ถูกชนหรือชนโดยรถจักรยานยนต์และรถปิกอัพ ร้อยละ 32.7 รองลงมา คือ รถยนต์ และรถสกายแลป ร้อยละ 10.4 และ 7.5 ตามลำดับ สัดส่วนเด็กอายุ 16-19 ปีเกิดการบาดเจ็บรุนแรงจากการขับขี่จักรยานยนต์สูงสุด

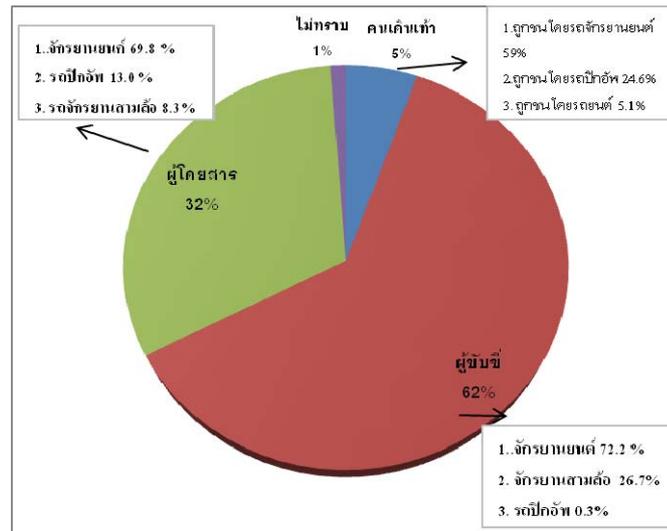
มาแล้วขับ

เมื่อพิจารณาปัจจัยเสี่ยงในผู้บาดเจ็บรุนแรงข้างต้น พบว่าผู้บาดเจ็บอายุต่ำกว่า 20 ปี มีประวัติดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนการบาดเจ็บทั้งสิ้น 5,484 ราย โดยเฉพาะเด็กอายุ 15-20 ปี มีประวัติดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงถึงร้อยละ 29.0 โดยมีสาเหตุจากอุบัติเหตุจากรถทางบกสูงสุด จำนวน 3,539 ราย คิดเป็นร้อยละ 64.6 รองลงมาเป็นถูกทำร้ายด้วยวิธีต่าง ๆ และสัมผัสแรงกลวัตถุสิ่งของ ร้อยละ 28.5 และ 2.9 ตามลำดับ สัดส่วนสาเหตุการเสียชีวิตจากการบาดเจ็บภายนอกที่มีประวัติการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือ การจราจร/ขนส่ง ร้อยละ 69.8 รองลงมาคือถูกทำร้าย และทำร้ายตนเอง ร้อยละ 25.2 และ 2.2 ตามลำดับ (ตารางที่ 3)

ผู้บาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุจากรถทางบกที่อายุต่ำกว่า 20 ปี ที่มีประวัติดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่าในเดือนมกราคมและเมษายนเป็นเดือนที่มีการดื่มสุราและเกิดการบาดเจ็บสูงสุด โดยช่วงเวลา 0.00-2.00 น. เป็นเวลาที่เยาวชนเกิดอุบัติเหตุและเสียชีวิตสูงสุด

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของการบาดเจ็บรุนแรงและเสียชีวิตในเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 20 ปี จำแนกตามสาเหตุ ปี พ.ศ. 2552

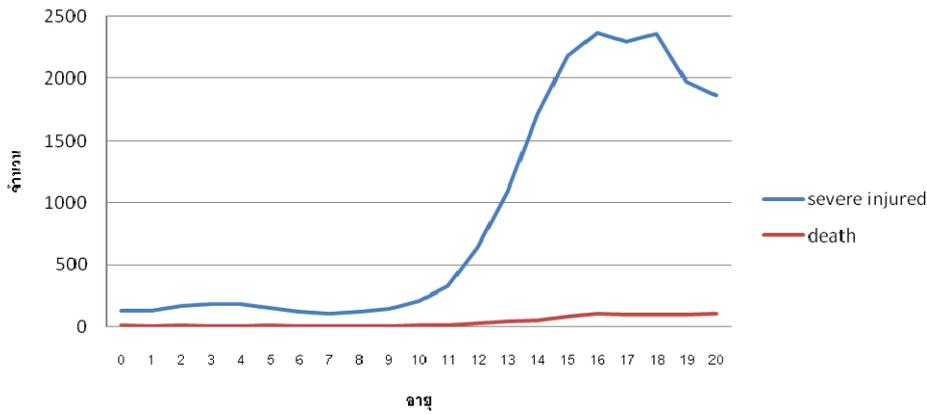
สาเหตุภายนอก	ผู้บาดเจ็บรุนแรง		สาเหตุภายนอก	เสียชีวิต	
	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ
1.การจราจรทางบก	21,258	48.6	1.การจราจรทางบก	828	67.0
2.พลัดตกหกล้ม	7,405	16.9	2.ถูกทำร้าย	134	10.8
3.สัมผัสแรงกลวัตถุสิ่งของ	6,431	14.7	3.ตกน้ำ จมน้ำ	129	10.4
4.ถูกทำร้ายด้วยวิธีต่างๆ	3,675	8.4	4.สัมผัสแรงกลวัตถุสิ่งของ	28	2.3
5.สัมผัสแรงกลสัตว์คน	1,135	2.6	5.พลัดตกหกล้ม	27	2.2
6.อื่นๆ	3,830	8.8	6.อื่นๆ	90	7.3
รวม	43,734	100	รวม	1,236	100

รูปที่ 1 ร้อยละของประเภทผู้บาดเจ็บที่อายุต่ำกว่า 20 ปี จากอุบัติเหตุจราจรทางบก จำแนกตามชนิดของพาหนะที่เกิดเหตุ

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้ขับขี่อายุต่ำกว่า 20 ปี ที่บาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ชนกับยานพาหนะชนิดต่าง ๆ จำแนกตามคู่กรณีและอายุ

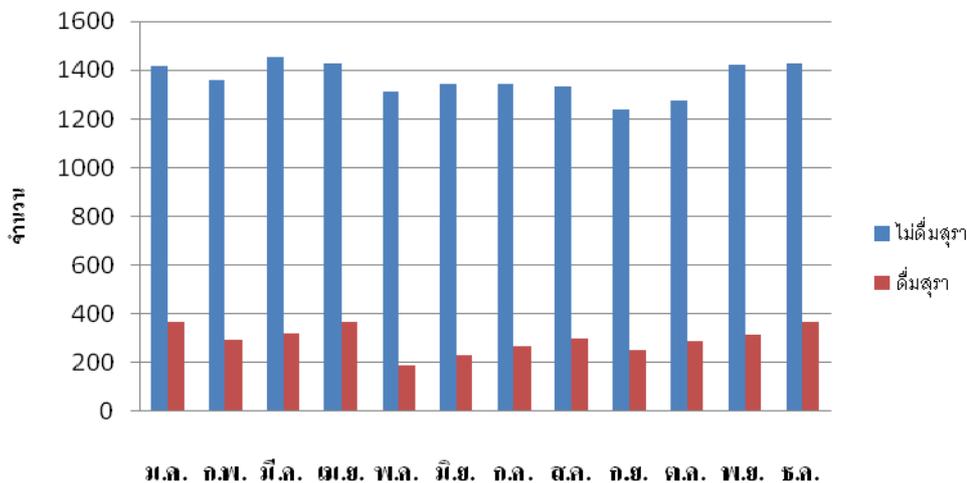
คู่กรณี	อายุ (ปี) ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์												รวม	ร้อยละ
	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19		
รถจักรยาน/สามล้อ	0	1	0	1	1	2	5	9	15	9	6	7	56	0.8
จักรยานยนต์	4	1	13	33	73	155	278	343	381	341	356	266	2,244	32.7
สามล้อเครื่อง	0	0	0	0	3	4	5	12	10	10	8	13	65	0.9
รถยนต์	0	1	5	4	22	28	72	101	107	130	136	108	714	10.4
รถจักรยานยนต์	2	3	9	24	51	144	272	339	382	356	336	323	2,241	32.7
รถตู้	0	0	2	2	7	18	29	46	48	41	47	45	285	4.2
รถบรรทุกทุกหนัก	0	0	0	1	1	3	10	13	12	14	13	10	77	1.1
รถพ่วง	0	0	0	0	1	2	3	8	5	5	5	4	33	0.5
รถโดยสารสองแถว	0	0	1	1	0	2	3	6	6	5	4	8	36	0.5
รถโดยสารบัส	0	0	0	0	0	1	1	3	1	2	3	4	15	0.2
รถไฟ	0	1	5	7	15	23	42	54	45	55	57	60	364	5.3
รถสกายแลป	0	1	3	9	15	32	44	55	70	90	94	100	513	7.5
เรือทุกชนิด	0	0	0	2	3	7	7	10	15	17	14	11	86	1.3
อื่นๆ			2	1	1	6	10	23	22	25	24	13	127	1.9
รวม	6	8	40	85	193	427	781	1,022	1,119	1,100	1,103	972	6,856	100

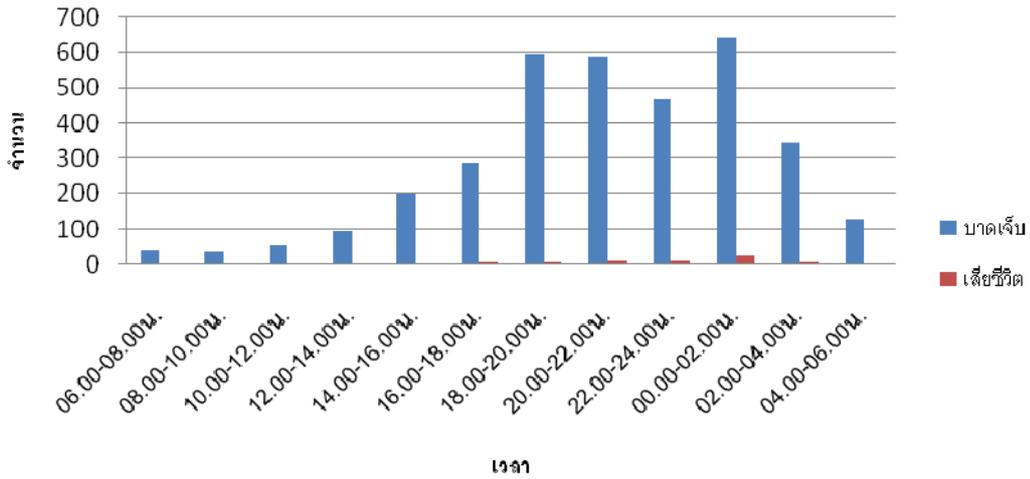
รูปที่ 2 จำนวนผู้บาดเจ็บรุนแรงและเสียชีวิตที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี จากการขับขี่รถจักรยานยนต์ จำแนกตามอายุ ปี พ.ศ. 2552

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของการบาดเจ็บรุนแรงและเสียชีวิตในเด็กอายุต่ำกว่า 20 ปีที่มีประวัติดื่มสุร่าจำแนกตามสาเหตุ ปี พ.ศ. 2552

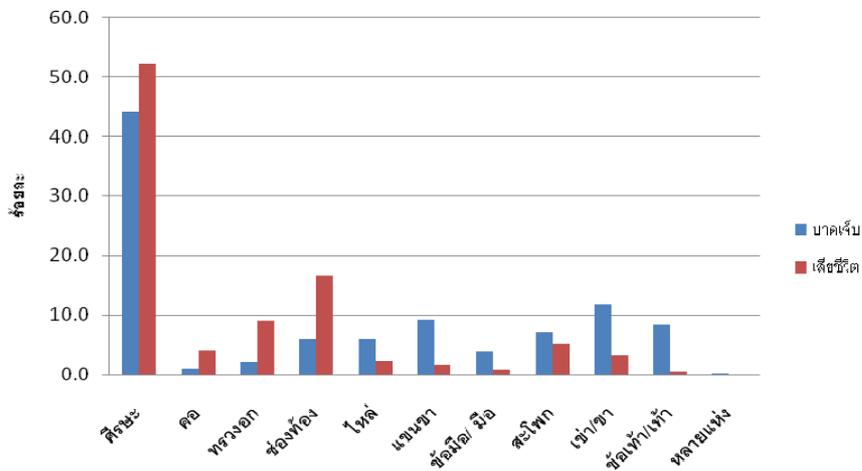
สาเหตุภายนอก	ผู้บาดเจ็บรุนแรง		สาเหตุภายนอก	เสียชีวิต	
	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ
1.การจราจรทางบก	3,539	64.6	1.การจราจรทางบก	97	69.8
2.ถูกทำร้ายด้วยวิธีต่าง ๆ	1,564	28.5	2.ถูกทำร้ายด้วยวิธีต่าง ๆ	35	25.2
3.สัมผัสแรงกลวัตถุสิ่งของ	161	2.9	3.ทำร้ายตนเอง	3	2.2
4.พลัดตกหกล้ม	102	1.9	4.สัมผัสสิ่งไม่แนชัด	2	1.4
5.ทำร้ายตนเอง	83	1.5	5.สัมผัสแรงกลวัตถุสิ่งของ	1	0.7
6.อื่น ๆ	35	0.6	6. พลัดตกหกล้ม	1	0.7
รวม	5,484	100	รวม	139	100

รูปที่ 3 จำนวนผู้บาดเจ็บรุนแรงที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี จากการจราจรทางบก จำแนกตามประวัติการดื่มสุร่า รายเดือน ปี พ.ศ. 2552

รูปที่ 4 จำนวนผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี จากการจราจรทางบก ที่มีประวัติการตีศีรษะ จำแนกตามช่วงเวลา ปี พ.ศ. 2552

รูปที่ 5 อวัยวะที่บาดเจ็บจำแนกตามผู้บาดเจ็บและเสียชีวิต ปี พ.ศ. 2552

อวัยวะที่บาดเจ็บ

ผู้บาดเจ็บรุนแรงจากการขับขี่จักรยานยนต์ ที่อายุต่ำกว่า 20 ปี มีสัดส่วนสูงสุด พบว่าอวัยวะของเด็กที่ได้รับบาดเจ็บสูงสุด คือ ศีรษะ (ร้อยละ 44.1) รองลงมา คือ เข้า/ขา ร้อยละ 11.7 แขนขา ร้อยละ 9.1 และอวัยวะของเด็กที่เสียชีวิตสูงสุด คือศีรษะ (ร้อยละ 52.3) รองลงมา คือ ช่องท้อง (ร้อยละ 16.6) และ ทรวงอก (ร้อยละ 9.0) ส่วนผู้เสียชีวิตที่ขับขี่จักรยานยนต์โดยไม่สวมหมวกนิรภัย พบมากถึงร้อยละ 96.4

จากรายงานสถานการณ์ทางระบาดวิทยารายสัปดาห์ ข้อมูลรายงานการบาดเจ็บ ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ปี พ.ศ. 2553 (10 – 19 เมษายน 2553) พบว่า เด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี บาดเจ็บจากอุบัติเหตุขนส่ง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 25.5 จากทุกกลุ่มอายุ ส่วนใหญ่เป็นผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ ร้อยละ 58.7 พฤติกรรมการไม่สวมหมวกนิรภัยทั้งผู้ขับขี่และผู้โดยสาร ร้อยละ 92.2

และมีพฤติกรรมเสี่ยงตีแมลงกอลก่อนขับขี่ ร้อยละ 30.5 ซึ่งกฎหมายห้ามมิให้จำหน่ายสุราให้กับเด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี โดยกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ขับขี่ตามกฎหมาย (ไม่มีใบขับขี่รถจักรยานยนต์) มีสัดส่วนบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน ร้อยละ 11.0 เมื่อเทียบกับทุกกลุ่มอายุ โดยเป็นผู้ขับขี่ร้อยละ 38.9 และไม่สวมหมวกนิรภัย ร้อยละ 81.5 เป็นที่น่าสังเกตว่า มีพฤติกรรมเสี่ยงตีแมลงกอลก่อนขับขี่ ถึงร้อยละ 12.8

พฤติกรรมเสี่ยงในผู้บาดเจ็บรุนแรงในทุกกลุ่มอายุ

สัดส่วน 4 ใน 5 ของผู้บาดเจ็บรุนแรงยังเป็นรถจักรยานยนต์ ร้อยละ 79.9 รองลงมา คือ รถปิกอัพ ร้อยละ 10.2 การไม่สวมหมวกนิรภัยและไม่ใช้เข็มขัดนิรภัยในผู้บาดเจ็บรุนแรงยังคงอัตราสูงอยู่ พบว่า ผู้บาดเจ็บรุนแรงไม่สวมหมวกนิรภัยที่เป็นผู้ขับขี่ร้อยละ 89.3, ผู้โดยสาร ร้อยละ 94.5 (สาเหตุของการบาดเจ็บที่ศีรษะเป็นสาเหตุสำคัญของการเสียชีวิต) และพบผู้ไม่ใช้เข็มขัดนิรภัยทั้งผู้ขับขี่

และผู้โดยสารรถยนต์นั่งส่วนบุคคลร้อยละ 87.2 ในกลุ่มผู้ขับขี่ยานพาหนะและมีการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์(เมาแล้วขับ) พบว่ามีสัดส่วนของผู้บาดเจ็บที่เป็นผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์มีการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์สูงสุดร้อยละ 46.6 รองลงมาคือ รถเก๋ง ร้อยละ 41.2 และรถปิคอัพ ร้อยละ 41.0 (คิดสัดส่วนของรถแต่ละประเภท) โดยวันที่มีการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ในกลุ่มผู้ขับขี่สูงมากที่สุดในวันที่ 13 เมษายน คิดเป็นร้อยละ 51 ซึ่งเป็นวันที่มีการบาดเจ็บและเสียชีวิตมากที่สุด และที่สำคัญในกลุ่มนี้ไม่สวมหมวกนิรภัยถึงร้อยละ 94.8⁽¹⁾ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน **สรุปผล**

ผู้ที่อายุต่ำกว่า 20 ปี เป็นกลุ่มที่เกิดการบาดเจ็บรุนแรงและเสียชีวิตเป็นกลุ่มที่มีการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางบกสูง โดยกลุ่มอายุ 15-19 ปีมีสัดส่วนสูงที่สุดโดยเป็นผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ รวมทั้งมีพฤติกรรมเสี่ยงเมาแล้วขับ และไม่สวมหมวกนิรภัย ตลอดจนยังเป็นกลุ่มที่มีจำนวนสูงในการมีคู่กรณีเกิดการบาดเจ็บ โดยเป็นรถจักรยานยนต์ รถปิคอัพและ รถยนต์ เดือนและเวลาที่มีการตีมีสุราและเกิดการบาดเจ็บรุนแรงสูงสุด คือ เดือนมกราคมและ เมษายน และช่วงเวลา 0.00-2.00 น. นอกจากนี้ผู้ที่ตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ที่อายุต่ำกว่า 20 ปี ยังพบการบาดเจ็บรุนแรงและเสียชีวิตจากการถูกทำร้ายด้วยวิธีต่าง ๆ สัมผัสแรงกล และทำร้ายตนเอง อีกด้วย ถึงแม้ว่าจะมีกฎหมายห้ามมิให้จำหน่ายสุราให้กับเด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี ซึ่งพบว่า ปัญหาในเด็กและเยาวชนไม่ว่าจะในช่วงเทศกาลหรือนอกเทศกาลเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ

เป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงในการขับขี่รถจักรยานยนต์และตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์สูงสุด ตลอดจนสามารถทำให้เกิดการบาดเจ็บร่วมในเหตุการณ์การเกิดอุบัติเหตุจากรถทางบก จึงควรทบทวนมาตรการอนุญาตขับขี่รถจักรยานยนต์ในกลุ่มเด็กและเยาวชนดังกล่าว ตลอดจนมีมาตรการเสริมในการควบคุมการจำหน่ายสุราแก่เด็กและเยาวชนให้เป็นไปตามกฎหมาย

เอกสารอ้างอิง

อรรฐา รังผึ้ง, พิมพ์ภา เตชะกมลสุข, กาญจนีย์ ดำนาถแก้ว และ อนงค์ แสงจันทร์ทิพย์. ผลการวิเคราะห์ปัญหาอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์ระบบข้อมูลเฝ้าระวังการบาดเจ็บแห่งชาติในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ปี พ.ศ. 2553 ตั้งแต่วันที่ 9-19 เมษายน 2553. รายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ 2553; 21: 321-5.

แนะนำการอ้างอิงสำหรับบทความนี้

อรรฐา รังผึ้ง, พิมพ์ภา เตชะกมลสุข, อนงค์ แสงจันทร์ทิพย์. รายงานการบาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุจากรถทางบกในเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 20 ปี ปี พ.ศ. 2552. รายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ 2554; 42: 196-200.

Suggested Citation for this Article

Rungpueng A, Techakamonsuk P, Sangjantip A. Severe Injuries due to Road Traffic Accident in Children and Adolescents, Thailand 2009. Weekly Epidemiological Surveillance Report 2011; 42: 196-200.

****ประกาศ WESR****

เนื่องด้วยในปีงบประมาณ 2552 สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค มีนโยบายที่จะลดจำนวนการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ (กระดาษ) ของรายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ (WESR) และฉบับผนวก (Supplement) เพื่อตอบสนองนโยบายการประหยัดพลังงานลดโลกร้อน

ขอเชิญชวนบุคคลทั่วไป หรือหน่วยงานอื่น ๆ หากมีความประสงค์สมัครสมาชิกรายงาน WESR ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Email) กรุณาแจ้ง ชื่อ ที่อยู่ หน่วยงานสังกัด มาที่

กลุ่มงานเผยแพร่ สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค ก.ติวานนท์จ.นนทบุรี 11000 หรือทาง E-mail: wesr@health2.moph.go.th หรือ wesr@windowslive.com หรือทางโทรศัพท์ 0-2590-1723 โทรสาร 0-2590-1730